

01/07/2024

077-5006206

052-6885006

עבירת שימוש לרעה בכוח המשרה

בחוק העונשין ישנן מספר עבירות המתייחסות באופן ספציפי לעובדי ציבור, ומטילות עונשים חמורים על ביצוע מעשים שונים מצידם. מטרתן היא להגביל ולהרתיע בעלי תפקידים ציבוריים מפני שימוש בלתי הולם בסמכויות, במידע ובכוח שהושמו בידיהם. אחת מעבירות אלו היא שימוש לרעה בכוח המשרה, עליה תוכלו לקרוא במאמר הבא.

מיהם בעל התפקידים שנחשבים לעובדי ציבור

לפני שנעסוק בעבירה עצמה יש להבין כי היא מתייחסת לעובדי ציבור בלבד ולא לכלל האזרחים. מדובר בעלי תפקידים שונים המוגדרים בסעיף 34 כ"ד לחוק העונשין: עובדי מדינה (כולל חיילים), עובדי רשויות חינוך או רשויות מקומיות, עובדי מועצות דתיות, עובדי המוסד לביטוח לאומי, ועובדי בנק ישראל. עוד נמנים על הרשימה עובדי ההסתדרות הציונית העולמית, קרן קיימת לישראל, הסוכנות היהודית לארץ ישראל, קרן היסוד, עובדי לשכת שירות התעסוקה, בוררים, ועובדי קרנות, מוסדות, מפעלים וגופים אחרים שהממשלה שותפה בהנהלתם, כולל חברי מועצות והנהלות בגופים אלו. לבסוף, לעובדי ציבור נחשבים גם דירקטורים מטעם המדינה בחברות ממשלתיות, בחברות בת ממשלתיות או בחברות מעורבות, וכן עובדים בחברות אלו או המועסקים בשירותיהן.

מדוע קיימת חקיקה ספציפית הנוגעת לעובדי ציבור

מן הרשימה שלעיל ניתן להבין כי עובדי ציבור ניצבים בצמתים חשובות של המנהל הציבורי ובמערכות נוספות, ומהווים לא פעם את נקודת המגע בין המדינה לאזרחים. עקב כך, מצויות בידיהם סמכויות ייחודיות לקבלת החלטות, הוצאות צווים, מתן אישורים או איסורים ועוד שורה ארוכה של פעולות, שיש בהן על מנת להשפיע על חייו של אזרח, על עסקים ועל פני החברה בכללותה. על כן, המחוקק ראה לנכון לצמצם ולהגביל את השימוש בכוח מצידם. בנוסף, החוקים והתקנות האתיות מכוונים להבטחת התנהלות תקינה של עובדי הציבור, ולהרתיע מפני ביצוע מעשים פליליים ואחרים. זאת מתוך הנחה שעובד ציבור המבצע פעולות אסורות פוגע לא רק במעורבים הישירים, אלא גם באמונו של הציבור במערכות המדינה, ומכאן מתחוללת פגיעה קשה ביסודות הנחוצים להתנהלות מדינה דמוקרטית.

יסודות עבירת שימוש לרעה בכוח המשרה והעונש לצידה

כפי שאמרנו, ישנן מספר עבירות ספציפיות הנוגעות לעובדי ציבור, ואחת מהן היא שימוש לרעה בכוח המשרה. בעבירה זו עוסק סעיף 280 לחוק העונשין, הקובע עונש מרבי של עד **3 שנות מאסר** לעובד ציבור המשתמש לרעה בסמכותו תוך שהוא עושה או מורה לעשות מעשה שרירותי שפוגע בזכותו של אחר. כמו כן, עבירה זו והענישה בגינה מתקיימות כאשר עובד ציבור נכנס למגוריו של אדם כנגד רצונו, כשאין הדבר מותר לו לפי דין, או שלא על פי הסדרים שנקבעו לכך בדין.

דוגמא לשימוש לרעה בכוח המשרה היא של עובד סוציאלי ברשות מקומית הנכנס לבצע בדיקות בביתו של אדם, וזאת בעוד האדם מתנגד לכך ולעובד הסוציאלי אין כל סמכות לעשות זאת.

דוגמא נוספת לשימוש לרעה בכוח המשרה היא כאשר שוטר נכנס למערכת המשטרתית ומעיין ברישומו הפלילי של אדם אחר לצרכיו הפרטיים.

דוגמא נוספת היא של פקח עירוני המעכב אנשים ברחוב ומבצע תשאול, תוך שהוא מתעלם במכוון מטענותיהם ומראיות ברורות

01/07/2024

077-5006206

052-6885006

המצדיקות אותן. בהמשך נביא דוגמאות נוספות לשימוש לרעה בכוח המשרה, אך לפני כן נבחן עוד מספר סעיפים בחוק העונשין שעוסקים בעבירות שמבצעים עובדי ציבור.

עבירות נוספות המתייחסות לעובדי ציבור

כאמור, בחוק העונשין קיימות מספר עבירות ספציפיות הנוגעות לעובדי ציבור, ואילו בעבירות נוספות כגון גניבה ישנה החמרה כאשר העבריין משמש בתפקיד ציבורי. בכל הקשור להתנהלותם של העובדים קיימת עבירה המכונה **לחץ של עובד ציבור** המתוארת בסעיף 277 לחוק העונשין. על פי סעיף זה יוטל עונש מרבי של 3 שנות מאסר על עובד ציבור שמשמש או מורה להשתמש באלימות או בכוח כנגד אדם כדי לסחוט ממנו מידע על עבירה או הודאה בה.

עוד נקבע כי אותו העונש יחול על **עובד ציבור שמאיים על אדם** (או מורה שיאיימו עליו) בפגיעה בנכסיו או בגופו, כדי לסחוט ממנו מידע או הודאה בעבירה. במילים פשוטות, לעובדי ציבור אין כל סמכות לאיים באלימות או להשתמש בה כנגד אחרים, ואם עשו זאת הם צפויים לענישה חמורה.

מעבר לכך, תקנות נציב שירות המדינה קובעות שבעל התפקיד יעמוד בפני ועדה שתבחן את מעשיו, בין אם הוגש כנגדו כתב אישום ובין אם לאו. ועדה זו עשויה לנקוט כנגדו סנקציות שונות, ובהן פיטורין, העברה מתפקיד ומניעת העסקתו של אדם בעתיד בתפקידים כאלו ואחרים. עבירות נוספות הקשורות לעובדי ציבור הן: דרישות כוזבות של עובד הציבור (סעיף 279 לחוק העונשין), עובד ציבור שיש לו זיקה פרטית (278), תעודה כוזבת (281) והתיימרות כבעל סמכות (282).

דוגמאות לשימוש לרעה בכוח המשרה על ידי עובדי ציבור

לפניכם מספר דוגמאות לבעלי תפקידים שונים שמצאו את עצמם בפני חקירה ואף כתבי אישום בגין שימוש לרעה בכוח המשרה:

- המקרה **הראשון** הוא של חייל בדרגת סמל שבחודש אפריל 2015 עצר את רכבו של פלסטינאי המתגורר ביהודה ושומרון, ביצע בדיקה ברכבו והורה לו להסיע אותו אל היישוב יצהר. הנהג עשה כדבריו שכן פחד כי יבולע לו, ואילו החייל שהבחין במצבו הרגשי המשיך לדחוק בו ואף השתיק אותו כשניסה לקרוא לעזרה מצד עוברי אורח. לבסוף, הנהג המפוחד הסיט את רכבו מהכביש ודרדר אותו לתעלה וברח מהמקום. לאחר מספר ימים פנה הנהג למשטרה שהעבירה את החקירה למצ"ח, שאספה כנגד החייל את הראיות ולבסוף הוגש כנגדו כתב אישום בבית דין צבאי.
- המקרה **השני** הוא של ראש עיריית מגדל העמק, אלי ברדה, שבעניינו נערכה חקירה הנוגעת לשימוש לרעה בכוח, וכן לעבירות שונות על החוק להגנת הפרטיות. מן החקירה עלה לכאורה כי במערכת הבחירות לעירייה שנערכה בשנת 2013 השתמש אלי ברדה במאגרי מידע שהיו פתוחים בפניו מתוקף תפקידו, ולאחר מכן גם פרסם את המידע אודות מתמודד אחר לרשות העירייה. ראש העיר נחקר ביחידת להב 433 במשך 6 שעות כשהוא נדרש למתן ערבות כספית לצורך שחרורו.
- המקרה **השלישי** הוא של ראש המועצה המקומית ריינה, שגם הוא נחקר על ידי אנשי יחידת להב 433. החקירה נערכה לאור חשדות כי ראש המועצה פעל על מנת למנות אדם המקורב לו ולמניעת מכרז על תפקיד ברשות. ראש המועצה נחקר תחת אזהרה ושחרר למעצר בית עם תנאים מגבילים הכוללים הרחקה מן המועצה.

01/07/2024

077-5006206

052-6885006

זומנת לחקירה או הוגש נגדך כתב אישום בגין שימוש לרעה בכוח המשרה?

אתה זקוק לעורך דין מנוסה שייסע לך בניהול ההליך הפלילי נגדך, בין אם זה בחקירה הראשונית ובין אם זה בכותלי בית המשפט, שכן המדובר בעבירה פלילית שתוצאתה יכולה להיות חמורה מאוד עבורך הכוללת כאפשרות סבירה לחלוטין גם שהייה מאחורי סורג ובריח. משרדנו מספק ייעוץ וייצוג משפטי לנאשמים המואשמים בעבירות בשירות הציבור וכלפיו בכלל ובעבירת שימוש לרעה בכוח המשרה בפרט, מזה תקופה ארוכה ובכך שומר נאמנה על הזכויות והאינטרסים שלהם תוך לחימה עיקשת, רציפה ובלתי מתפשרת במנגנונים השונים עד לכיבוש היעד לשביעות רצונם. במידה זומנת לחקירה או הוגש נגדך כתב אישום בגין שימוש לרעה בכוח המשרה פנה ללא דיחוי להתייעצות עימנו בטלפון **052-6885006** או השאר פרטים ונשמח לסייע ולהציע לך מענה ופתרונות מקצועיים בהתאמה אישית. הפניה אינה כרוכה בהתחייבות כל שהיא מצדך. סודיות מלאה מובטחת.